

Fordítói előszó

A városban járvány dühöng, az emberek pusztulnak, az utcák elnéptelenednek, a temetők megtelnek. Az élők bezárkóznak és rettegnek, vagy – egyszer élünk! – féktelen dorbézolásba kezdenek. Két disznó beletúr egy pestises halott útfélre hajított rongyaiba, kisvártatva döglötten fordul fel mindkettő. El innen, határozza el tíz fiatal – hét lány és három fiú –, ki a zöldbe, ahol tágabb az ég.

A mennyboltozat? Szélesebbre tárul?

Most van ez, kedves lányok, mondja Pampinea. Csak hatszázhetvennégy éve, itt, Firenzezében.

Hatszázhetvennégy év nem sok, a hetedét ki-ki maga is belakja úgy-ahogy. Kedves lányok, mondja tehát Pampinea most. Legutóbb hatvan éve¹ úgy mondta ezt még, hogy kedves hölgyeim. Hét hölgy és három ifjú úr. Minekutána, illetéknéppen és kicsinyég. Régiesen. Pedig – mondjuk – a szerző nem régi nyelven, például nem latinul írta (*novellava*, újságotla, mesélte, mondta), amit mondott, hanem nagyjából úgy, ahogy minden mesemondó jokulátor-kolléga, ahogyan a nép beszélt. A kor nyelvén.

Melyik korén? A korábbi válasz úgy szólt, hogy azén a régién. Ezt persze jelezve, mivelve csak, hiszen *egészen* úgy, hat-hétszáz évvel ezelőttien nem lehet. *Rohtonk ez nem lött vala*. Hogy a robusztus mondatfűzés, itt egy kedvök szerint, ott egy mondhatnók, hahogy is megteszi. Csalóka emlékeztetőül: hogy bizony régi szöveg ez.

Csalt a fordító? Hogyne. Csak hát a fordító eleve csal, amikor a szerző szájába a saját anyanyelve szavait adja. És akkor viszont – indítványozza ma, hatszázhetvennégy vagy hatvan év után – csalásnak most legyen is ennyi épp elég. Hadd mondassa Pampineával úgy, hogy kedves lányok. Hiszen most van ez. Az elnéptelenedő város, a járvány meg a többi. A disznók, az ős patkány. Ki a zöldbe! Boccacciót fordít.

Barna Imre

¹ Giovanni Boccaccio: *Dekameron*, ford. Révay József. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1961.